

SAŽETAK PRESUDE

BISTIEVA I DRUGI PROTIV POLJSKE OD DANA 10. TRAVNJA 2018. GODINE ZAHTJEV BR. 75157/14

Pritvarenje obitelji u centru za strance u trajanju od gotovo šest mjeseci bilo je protivno njihovom pravu na obiteljski život

ČINJENICE

Podnositelji zahtjeva su gđa Zita Bistieva i njezino troje malodobne djece. Prva podnositeljica je sa svojom suprugom i dvoje starije djece stigla u Poljsku 2012. godine gdje je su zatražili azil. Nakon što im je zahtjev odbijen naloženo je njihovo protjerivanje iz Poljske. Obitelj je zatim pobjegla u Njemačku gdje je prva podnositeljica rodila treće dijete. S obzirom na obveze prema Uredbi Vijeća (EZ-a) br. 343/2003 ("Uredba o Dublinu II") poljske su vlasti preuzele nadležnost nad slučajem obitelji pa je prva podnositeljica zajedno sa svoje troje djece dovedena u Poljsku, dok je suprug zbog zdravstvenih razloga ostao u Njemačkoj. Podnositelji su zatim smješteni u centar za strance u Kętrzynu. Opći uvjeti života u ovom centru ocijenjeni su dobrim. Iz izvješća Helsinškog odbora za ljudska prava proizlazi da je svaka obitelj imala svoju sobu opremljenu osnovnim namještajem. Migranti su imali neograničen pristup zajedničkim prostorijama u zgradi, uključujući blagovaonicu, brojne čajne kuhinje, praonice rublja i dnevne sobe (opremljene televizorom, igrama na ploči, video igrama i igračkama, malom teretanom i knjižnicom). Imali su pristup otvorenim rekreacijskim terenima za odrasle i djecu, a osigurana im je i adekvatna medicinska skrb te obrazovanje.

Za vrijeme boravka u centru za strance prva podnositeljica je tvrdila da su ih poljske vlasti neopravdano zadržale i da nisu uzele u obzir činjenicu da je njihov suprug i otac ostao u Njemačkoj. Podnijela je zahtjev za azil te je zatražila odgodu provođenja odluke o protjerivanju iz 2013. godine. Guverner Warmińsko-Mazurski isključio je najmlađe dijete iz odluke o protjerivanju jer je dijete rođeno kasnije u Njemačkoj i njegova prisutnost u Poljskoj, za razliku od ostatka obitelji, nije bila nezakonita. Domaći sudovi su odbili zahtjev za azil prve podnositeljice te su potvrdili odluku o protjerivanju iz 2013., a zadržavanje u centru za strance opravdali su činjenicom da se radilo o ilegalnim imigrantima koji su nezakonito prešli granicu i za koje je postojala opasnost od bijega. Prva podnositeljica je zatim ponovno podnijela zahtjev za azil i zahtjev za odgodu provedbe odluke o protjerivanju iz 2013., pozivajući se na odluku guvernera koji je odbio narediti protjerivanje najmlađeg djeteta. Napomenula je da je Vijeće za izbjeglice odobrilo status izbjeglice njezinom ocu, majci, braći i sestrama. Šef ureda za strance odlučio je privremeno obustaviti izvršenje odluke o protjerivanju iz 2013. zbog novonastalih okolnosti. Podnositeljima je produljen administrativni pritvor sve do donošenja nove odluke. Glede zadržavanja najmlađeg djeteta koje nije bilo obuhvaćeno odlukom o protjerivanju, domaći sudovi su tvrdili da bi odvajanje djeteta od majke bilo suprotno njegovom najboljem interesu. Podnositelji su pušteni iz pritvora 29. lipnja 2014. nakon čega su otišli u Njemačku i trenutno žive u Herneu. Postupak povodom zahtjeva za azil je obustavljen. Podnositelji nisu podnijeli tužbu za naknadu štete zbog neopravdanog pritvora u centru za strance.

PRIGOVORI

Pozivajući se na članak 5. stavke 1. i 4. Konvencije, podnositelji zahtjeva su prigovorili da njihov administrativni pritvor nije bio opravdan. Također su tvrdili da je najmlađe dijete lišeno sudske kontrole administrativnog pritvora u centru za strance jer je njegova situacija bila povezana s imigrantskim statusom majke. Pozivajući se na članak 8. Konvencije podnositelji su prigovorili da njihovo zadržavanje u administrativnom pritvoru nije bilo nužno u odnosu na cilj kojem se težilo te da je predstavljao nerazmjerno miješanje u njihovo pravo na poštivanje privatnog i obiteljskog života.

ODLUKA SUDA

Članak 5.

Prigovori na temelju članka 5. stavaka 1. i 4. Konvencije odbijeni su sukladno članku 35. stavku 1. i 4. Konvencije zbog neiscrpljivanja domaćih pravnih sredstava. Naime, poljskim Zakonom o strancima propisan je pravni lijek kojim stranac godinu dana nakon puštanja ima pravo tražiti naknadu zbog neopravdanog zadržavanja u centru za strance. Podnositelji zahtjeva nisu iskoristili ovaj pravni lijek navodeći da se isti ne može smatrati djelotvornim u nedostatku primjera domaće sudske prakse. Sud je naglasio da bi prihvaćanje takvog obrazloženja značilo da bi se svi pravni lijekovi koji se nisu dovoljno dugo mogli koristiti pred domaćim sudovima automatski proglašavali nedjelotvornima, što bi obeshrabilo podnositelje zahtjeva u korištenju tih sredstava. Takav pristup bi bio suprotan načelu supsidijarnosti.

Članak 8.

Iako se prva podnositeljica nije odvajala od svoje djece činjenica da su bili pritvoreni u centru za strance gotovo šest mjeseci može se smatrati miješanjem u njihovo pravo na obiteljski život. Takvo miješanje podrazumijeva povredu članka 8. Konvencije, osim ako se ne može opravdati nekim od razloga navedenim u stavku 2. tog članka, tj. ako je miješanje "u skladu sa zakonom", ako slijedi jedan ili više ciljeva navedenih u tom stavku te ako je "nužno u demokratskom društvu".

Pravna osnova za administrativni pritvor podnositelja zahtjeva bile su relevantne odredbe Zakona o strancima iz 2003. i 2013. godine. Pritvor je određen s ciljem prevencije ilegalne imigracije i provedbe odluke o protjerivanju. Slijedom navedenog, miješanje je slijedilo legitiman cilj u smislu članka 8. stavka 2. Konvencije.

Vlasti su dužne postići ravnotežu između suprotstavljenih interesa pojedinca i društva. U konkretnom slučaju mjera zadržavanja u centru za strance morala je biti razmjerna cilju koju su vlasti tom mjerom željele postići, a to je izvršenje odluke o protjerivanje podnositelja zahtjeva iz zemlje. Iz sudske prakse Suda razvidno je da, kada se radi o obiteljima, vlasti moraju uzeti u obzir djetetov najbolji interes. Zaštita djetetovog najboljeg interesa uključuje držanje obitelji zajedno u najvećoj mogućoj mjeri te određivanje mjere pritvaranja maloljetnika samo ako ne postoje druge alternativne mjere. Iako je Helsinški odbor za ljudska prava u ovome predmetu izdao relativno pozitivnu ocjenu životnih uvjeta u centru za strance u Kętrzynu, Sud nije mogao zanemariti činjenicu da je centar imao mnoge značajke zatvorske ustanove. Sud smatra da se djetetov najbolji interes ne može ograničiti samo na držanje obitelji zajedno. Vlasti moraju poduzeti sve potrebne mjere kako bi se što više ograničilo pritvaranje obitelji u pratnji djece. U tom kontekstu, Sud nije uvjeren da su poljske vlasti odredile administrativni pritvor obitelji kao krajnju mjeru. Administrativni pritvor podnositelja zahtjeva trajao je pet mjeseci i dvadeset dana, u kojem razdoblju su poljske vlasti ispitale tri žalbe i dva zahtjeva za azil. Sud je zaključio da je pritvaranje maloljetnika zahtijevalo veću brzinu i marljivost od strane vlasti.

Prema tome, Sud smatra da, čak i u kontekstu rizika od bijega, vlasti nisu dale dovoljno opravdane razloge za pritvor u trajanju od pet mjeseci i dvadeset dana, a kao rezultat toga došlo je do povrede članka 8. Konvencije.

Ovaj sažetak izradio je Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Sažetak ne predstavlja službeni dokument Europskog suda za ljudska prava te ne obvezuje taj Sud.

© *Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava.*